

Referat fra møte i Kringkastingrådet 06.03.08

Kjellaug Nakkim ledet møtet, som ble holdt i møterom 7/8 i Radiohuset på Marienlyst.

Publisert: 15/4-2008 13:46

Dagsorden:

09.30 Status og utfordringer for allmennkringkasteren NRK. Innledning ved kringkastingssjef Hans-Tore Bjerkaas

10.45 Brennpunkt – format og metode. Presentasjon ved redaktør Vibeke Haug

12.15 Lunsj

13.00 Programdrøfting. Programdirektørens orienteringer. Kringkastingssjefen informerer. Eventuelt

Til stede fra rådet:

Jon Olav Alstad
Hallgrim Berg
John Arne Balto
Grethe Fossum
Finn Egil Holm
Kristin Jensen
Sara Marja Magga
Sigbjørn Molvik
Kjellaug Nakkim
Steinar Ness
Per Arne Olsen
Shabana Rehman
Helge Østbye
Paul Leer-Salvesen

Til stede fra NRK:

Kringkastingssjef Hans -Tore Bjerkaas
Programdirektør Vidar Nordli-Mathisen
Adm.- og finansdirektør Tore Olaf Rimmereid
Juridisk direktør Olav Nyhus
Markeds- og kommunikasjonsdirektør Sigurd Sandvin
Fra Brennpunkt-redaksjonen:
Redaktør Vibeke Haug
Håkon Haugsbø
Cecilie Ellingsen
Olav Njaastad
Tarjei Leer-Salvesen

Til stede fra sekretariatet:

Rådssekretær Leif Stavik
Referent Vetle Daler

Status og utfordringer for allmennkringkasteren NRK

Kringkastingssjef Hans-Tore Bjerkaas redegjorde for profilundersøkelsen 2007.

- 80 % synes NRK når sine viktigste mål og lisensen har oppslutning fra to av tre nordmenn, kunne kringkastingssjefen fortelle i sin innledning. – Imidlertid er unge TV-seere ikke tilfreds med NRKs tilbud, og dette er en av våre største utfordringer, sa Bjerkaas. Han la også vekt på den økte konkurransen fra lokale mediehus, noe som er en stor utfordring for NRKs distriktskontorer. – NRK skal være Norges beste leverandør av innhold på alle plattformer, sa kringkastingssjef Hans-Tore Bjerkaas. Se for øvrig vedlagte presentasjon.

- Hvem hører egentlig på P1? Hvordan utføres målingene, kan man si noe mer om hvem som bruker P1? spurte Kjellaug Nakkim. – Kringkastingssjefens innledning vitner om at NRK har en dyktig stab som klarer å holde seerprosenten såpass høy i den konkurransen som er i dag, sa hun.

- Det er to hovedutfordringer her – den ene dreier seg om oppslutningen blant barn og unge, og den andre handler om distriktssendingene på radio, som tydeligvis taper terreng i forhold til andre lokale medieaktører. Som radiolytter i Telemark er jeg ikke overrasket over dette, sa Sigbjørn Molvik. – Tidligere hadde vi en bedre lokalsending på radio, Telemark er et fylke med meget sterk fylkesidentitet. Etter at mer og mer av distriktssendingene er felles for Vestfold, Telemark og Buskerud, er det bare halvtimen mellom 16.30 og 17.00 som er interessant for meg, resten er mindre interessant, sa han.

- Når skal man ta tilbake håndballen og fotballen til NRK? spurte Grethe Fossum, som mente at NRKs reportere og kommentatorer er bedre enn TV2 sine. – Jeg ønsker meg et femte punkt på handlingsprogrammet, nemlig sporten tilbake fra TV2, sa hun.

- Dette bildet er imponerende hvis man sammenligner med situasjonen 15 år tilbake. Det som overrasker meg litt er de regionale tallene, sa Jon Olav Alstad. - Regionale mediehus er i ferd med å ta et godt grep om markedet. NRK bør ha en bekymring med hensyn til en utvikling i retning regionale mediemonopoler. Regionale mediehus har tatt andeler og troverdighet fra NRK og har mange steder produkter som åpenbart blir oppfattet som bedre. Hvis NRK klarer å være mer lokalt engasjert på det som skjer utenfor byene, kan man kanskje ta tilbake noe av dette, mente Alstad. – Noe av utfordringen er å være i stand til å sette dagsorden i distriktene og at stoffet som produseres lokalt, også kan brukes sentralt, sa han.

- Det har hele tiden ligget implisitt at det er et mål i seg selv å være størst. Kringkastingssjefen har imidlertid problematisert dette ved enkelte anledninger i det siste. Er det egentlig et poeng å alltid være størst? spurte Paul Leer-Salvesen. - Det er ikke sikkert man er best selv om man er størst. På hvilke områder er det aktuelt å ikke være størst? spurte Leer-Salvesen, som også ville vite mer om omdømmeundersøkelsen. - Er det kvantitet eller kvalitet som gjør at NRK scorer høyt på omdømme?

- NRK lager mye god radio og skal være stolt av radioproduksjonen sin, sa Steinar Ness. - P2 på morgenen blitt vesentlig bedre, sa Ness, som også hadde et spørsmål om ressursbruk: .... -- Jeg skulle gjerne sett tall på hvor stor del av budsjettet som går på rettigheter osv kontra programproduksjon. Jeg er overrasket over at ikke mer rettes mot programproduksjonen. Man legger ned frokost-TV istedenfor å se på kutt i det som ikke er så publikumsrettet, sa Ness.

- NRK har et større mangfold på sport enn TV 2. Skulle man konkurrert med TV 2 om rettigheter ville det gå utover andre deler av sporten og ikke minst andre deler av NRKs virksomhet. Jeg er redd fotballen er tapt. Det er synd, men her er det så tøffe økonomiske vilkår at det er umulig for NRK å konkurrere. Det er viktigere at NRK legger vekt på mangfoldsaspektet også når det gjelder sport, sa Helge Østbye, som savnet litt diskusjon om hva som ligger i allmennkringkasterforpliktelsene i kringkastingssjefens innledning. – Jeg er enig i at kjernen er kvalitet og mangfold. Det er helt avgjørende. Men kvantitet blir også viktig i forhold til dette, det er ingen vits i å satse på mangfold hvis få ser på. Det er derfor P1 og NRK1 er de største kanalene i Norge, sa Østbye, som hadde følgende innspill til diskusjonen om lokalsendinger: - Når det gjelder avis, har en svensk avisforsker påstått at den avisa som gjør det best i et område, er den som har det beste lokalstoffet for et bestemt område. Her er NRK i en umulig konkurransesituasjon mange steder, det vil alltid være lokalradioer som kan bruke alle sine ressurser på området. Det er for eksempel mulig at Kyradioen i Bergen dekker Sotra og Øygarden bedre enn det NRK noen gang kan gjøre. Jeg følger tre regionale tv-programmer: Vestlandsrevyen, NRK Østafjells og Østnytt. De har forskjellige måter å lage programmene på. Østafjells og Østnytt er mer dagsrevypreget, mens Vestlandsrevyen mer har et Norge Rundt-preg. En kan ikke være beste nyhetskanal for alle landets 430 kommuner. Spesielt i Trøndelag har man en konkurransesituasjon som vil være vanskelig for NRK på sikt, sa Østbye.

- Jeg skjønner utfordringen i å catche flere unge, men jeg skjønner ikke hva dere mener med at dere ikke er fornøyd med tilbudet til etniske minoriteter. Det slaget er kanskje allerede tapt gjennom tilgangen på utenlandske kanaler via parabol osv. Her må NRK enten gi helt slipp på det eller satse på ansettelse og bedre dekning av minoritetsspørsmål, sa Shabana Rehman.

- Norge er unikt i Europa når det gjelder hvor godt den norske allmennkringkastingen holder seg, sa Hallgrim Berg, som hadde et hjertesukk: – Det er slitsomt med trailere etter hvert eneste program. Av og til er det også litt krampaktig når NRK så tydelig kjører egenreklamesaker i nyhetssendingene. Og det er for mye bruk av ordet ekspert, mente Berg. – Jeg lurte også på NRK-reporternes dobbeltroller, og det er interessant i forbindelse med omdømme. Egne medarbeidere som skriver bok for eksempel og får mye oppmerksomhet i NRKs sendinger, er ikke heldig for omdømmet. Det som kommer litt i bakgrunnen for tida er NRK som opplysnings- og allmenndannende institusjon. Det er gammeldags kanskje, det blir sagt at vi gamlingene ikke skal blande oss inn i P3s tilbud, isteden skal ungdommen reflektere seg selv i sendingene. Jeg synes ikke vi skal gi slipp på det oppdragende. – Når det gjelder seer- og lyttertall, blir

det blir sett på som uheldig når NRK ikke hele tiden går opp på målingene. Her må man tenke annerledes etter hvert, mente han.

- Når jeg legger vekt på tall, er det fordi vi har et system der vi prøver å avstemme vanskelige begreper som omdømme i forhold til faktaundersøkelser. Det er mange meninger om programvirksomheten, omdømmeundersøkelsene forteller ikke alt om det vi skal drive med, men de er en veiledning i vårt arbeid, sa Hans-Tore Bjerkaas.

- Oppslutningen om P1 øker med økende alder. Veksten kan forklares med at kanalen er blitt mer attraktiv for de rundt 30 og oppover. Profilen er for godt voksne, men kanalen har blitt mer interessant også for de litt yngre de siste årene. På dk-sida på radio skjønner jeg at sendingene kan oppfattes som fjernere med større regioner. Men svekkelsen er ikke spesielt større i de regionene som er slått sammen. Mange av de regionale mediehusene har et godt og attraktivt nettilbud, og det er også med i vurderingen. Når det gjelder sport, vil NRK ha et sterk, godt og mangfoldig sportstilbud. Det viser seg at med lisenspengene er det ikke mulig å konkurrere på de mest spissa områdene. Vi vet ikke hvordan neste fotballpakke vil stykkes opp, men vi er interessert hvis det kommer mindre pakker og vi kan supplere tilbudet med fotball, slik at vi ikke blir helt uten denne viktige sporten. For noen år siden bestemte vi oss for omfang og innretning på sport – vinteridrett skal være vår nr 1. Vi kan ikke prioritere opp alt, noe må tape. Hovedfokus er bredde, sa Hans-Tore Bjerkaas, og fortsatte: – Utfordringen ligger lokalt og å avspeile hele Norge i rikssendingene. Når det gjelder å være størst, har vi eksempler på områder der vi ikke skal være størst. Det er ikke et mål for P2 for eksempel. Det som blir viktigere for oss framover, blir mer å målsette hvor mange som skal bruke tilbudet vårt hver dag enn å måle hver kanal. Samtidig er det viktig å være stor og robust, ellers blir vi en dårlig bærer av allmennkringkasteroppdraget. Med den posisjonen vi har i dag sier vi jo ikke at P1 skal bli nr 2, men det er viktig at bredden og mangfoldet gjenspeiles i hvem som bruker våre tilbud. Produksjoner fra hele verden kommer inn i stuene via kabel og parabol. Konkurransereanaen er i ferd med å flyttes fra norgesmesterskap til verdensmesterskap. Det er sannsynlig at vi ikke kan delta i alle øvelsene, dermed må vi spisse noen områder. Vi er derfor nødt til å ta bort noe. Dette kommer til å bli forsterket framover: At vi må gjøre tydeligere prioriteringer. Til Shabana vil jeg si at vi vil synliggjøre mangfoldet i det normale tilbudet vårt og ikke gjennom enkeltprogrammer. Når det gjelder fordelingen av kostnader, er ambisjonen å øke mest mulig på innholdsproduksjon. Og når det gjelder trailerne, er det en vitenskapelig basert balanse mellom at folk skal få informasjon om hva som kommer og at de ikke skal bli lei. Undersøkelser viser at de fleste synes dette er ok, sa kringkastingssjefen. – Hovedutfordringene våre framover blir å nå ungdom med programmer av NRK-kvalitet og mangfold. Når det gjelder reportere og dobbeltroller: Det er kun journalistiske kriterier som skal ligge til grunn for utvelgingen av gjester i et program. Det skal ikke være sånn at våre bokskrivende journalister blir prioritert.

Forskningens Hilde Thoresen presiserte: - Profilundersøkelsen handler ikke om bruk, men om holdninger. Det er ikke alltid samsvar der. Distriktsontorene mister ikke lyttere selv om omdømmet er noe svekket. 48 % har NRK1 og 2% har NRK2 som sitt førstevalg. Men det betyr ikke at 50 % ikke er fornøyd. Når det gjelder sporten, er det sånn at når TV 2 styrker seg i omdømme, kan det ha noe med fotballen å gjøre. Vi er ikke størst og best på alt, noen av sjangrene vi ikke har størst og best omdømme på er film og utenlandske serier, sa Hilde Thoresen.

Brennpunkt – format og metode

Brennpunkt-redaktør Vibeke Haug orienterte om Brennpunkt og programmets nye konsept og format som startet i januar. – Vi har satt sammen en redaksjon med folk fra flere avdelinger og har som mål å drive kritisk og undersøkende journalistikk som betyr noe for folk, sa hun i sin innledning. Hun redegjorde for konseptet og metodene, inkludert kvalitetssikringsrutiner, organisering og medarbeidere. Brennpunkt er satt sammen av fire ulike konsepter: "Oppdraget", "Avgjørende øyeblikk", "Føljetong" og "Aktualitetsdokumentar" i samarbeid med NYDI. – Vi er flermediale, og jobber også på nettet. Her finnes blant annet en graveskole. Der ligger også Slik arbeider Brennpunkt, og et varslerkurs. På nettsidene våre finner man også politikerbasen med oversikt over politikeres tilknytning til næringslivet og andre verv, sa Haug, og fortsatte: - Vi satser også på samarbeid med P2s radiodokumentarredaksjon når det gjelder undersøkende radiodokumentar. Disse er lettere og billigere å produsere. Ellers samarbeider vi både med distriktskontorene, NYDI og Faktaavdelingen. Vi skal være grundige, troverdige, granskende, kritiske og pågående. Vi gir oss ikke før vi får svar. Brennpunkt skal fortelle historiene ingen vil gå glipp av. Vi skal berøre, engasjere, irritere og provosere, sa Vibeke Haug.

Finn Egil Holm sa at han satte pris på at Brennpunkt bruker lang tid i sendingene og kommer inn på faktabiten etterpå. – Det er også viktig å kunne vise bakgrunnen for det man har fanget inn. Jeg liker det utvidede Brennpunkt-konseptet som nå har kommet, sa han.

Per Arne Olsen var enig. - Å være klare på metodikk og arbeidsform gir en helt annen troverdighet til konseptet og gjør sjangeren mer spennende. Ofte stilles spørsmål om man har vært kildekritisk nok, og der er dere bra. Et spørsmål: Når etablerer dere journalistbasen, så vi kan gå også dere nærmere etter i sømmene? spurte han.

- Jeg har fulgt programserien "Bak lukkede dører" og i programmet om Tromsø-OL fikk vi se det glade amatørskap. Det var lite interessant. Jeg synes programmet var en gedigen reklame for Børge Stensbøl, sa Grethe Fossum og fortsatte: - Da jeg så programmet om kjøp av jagerfly, ble jeg aldeles sjokkert. Jeg tenkte hvem har smuglet inn kameraene under forsvarsministerens forberedelse til pressekonferanse? Men Forsvarsdepartementet var veldig fornøyd og NRK hadde holdt seg til avtalene. Men jeg er ikke begeistret for at embedsmenn sier at "dette må bli i dette rommet" i en dokumentarsending.

- Jeg mener det er behov for mer undersøkende og kritisk journalistikk. Det er et poeng at de kritiske spørsmålene står på egne bein – at man ikke legger på dramaturgi som ikke er underbygget av de fakta programmet formidler, sa Steinar Ness. - Jeg er imidlertid kritisk til historiefortellingen – at noen er gode og noen er onde – i god, gammel historietradisjon. Dette er en vanskelig balansegang. Av og til går dramaturgien litt for langt i forhold til realitetene. Og av og til selges programmene for mer enn de er verdt på forhånd. OL-dokumentaren var et godt program, men jeg så ikke alt jeg ble lovt på forhånd. Jeg vil gjerne få se det jeg ser og gjøre meg opp en mening selv. For å si det på en annen måte – jeg er lite interessert i å se en fotballkamp hvor man vet på forhånd hvor mange mål og gule kort som kommer. I trailerne presser man en grundig dokumentar ned i 30 sekunder og det blir ofte feil, sa han. Hallgrim Berg var enig. – Dramaturgien blir ofte for voldsom. Man får blant annet skjebnetung musikk i bakgrunnen som blir for voldsom. Når det gjelder temaene som blir tatt opp, må det vel være åpnebare stories som mange i mediemiljøet har lyst på? Historien om sultbløffen på TV 2 for eksempel – var det en historie som flere visste om men ikke hadde ressurser til å gå løs på? Foregår det en slags fordelingsmekanisme mellom ulike media – er det tette nettverk her? spurte han.

- Dette er en viktig del av NRKs virksomhet. Målet er å finne sannheten og det er en edel og ambisiøs målsetning. Men det er et par fallgruber: Det er ikke gitt at det alltid er én sannhet i et problemkompleks. Den andre er at man ofte danner seg et bilde av hva sannheten er og så inn- retter man researchen ut fra den sannheten man tror er der, sa Sigbjørn Molvik.

- Dokumentar er en bred sjanger, sa Helge Østbye. – Jeg oppfatter dokumentarsjangeren som forferdelig viktig for allmennkringkastingen. Det er viktig å sette saker på dagsordenen. Man skal være etterrettlig, men dette er ikke den programformen som er mest balansert. Det er mulig å velge en vinkling, og sjangeren har litt andre typer krav enn et nyhetsinnslag. Denne type programmer pirker ofte borti ressurssterke makthavere som har et apparat til å svare og gå til angrep på redaksjonen – mange bruker store ressurser på å gå til angrep på NRK. Derfor er det viktig at dere kan dokumentere det dere har gjort. Dette virker som et fornuftig og godt opplegg, mente han.

- Dette er kanskje den av de journalistiske sjangere som kommer forskningen nærmest, sa Paul Leer-Salvesen, som ville vite mer om forskjeller og likheter mellom samfunnsforskning og denne typen journalistikk. – Dere snakket mye om metoder – i mine ører hørte jeg "etikk". Dere går noen ganger lenger enn Vær varsom-plakaten når det gjelder etikk. God forskning er slik at man blir overrasket av sine empiri. Det er ikke alltid slik at man har de samme hypotesene i behold når jobben er gjort, sa han.

- At vi er så åpne på det vi gjør er nettopp fordi vi har fått mange beskyldninger om kryssklipping osv, kommenterte Vibeke Haug. Olav Njaastad supplerte: - I vår base har vi oversikt over stortingsrepresentanter og deres nettverk i næringslivet. Nå har vi nylig lagt til 11 000 nye politikere. Vi kobler registrene som finnes mht eierskap. Vi er for øvrig også positive til åpenhet også blant journalister, sa han. - Åpenhet er viktig, alle stiller seg bak denne åpenheten. Det hender at vi oppdager feil underveis, så det er viktig at denne åpenheten fungerer, sa Vibeke Haug, og fortsatte: - Det er også viktig at vi bruker en etterrettelig dramaturgi og ikke overdriver for å forsterke en sak som ikke er god nok.

- Dramaturgi er ikke et skjellsord, men den må brukes riktig. Vi er bevisste på dette og kaster musikk osv som vi ser blir for mye. Vi diskuterer disse tingene mer underveis nå enn før, sa Cecilie Ellingsen. – Når det gjelder promoene, prøver vi å være varsomme. Og vi skal ikke grave for gravingens skyld. Vi skal heller ikke bare avsløre, men også avdekke, sa Vibeke Haug. – Vi opplever at vi sitter på de samme historiene som TV 2 noen ganger. Vi ville gjerne hatt sultbløffen-saken, det var en bra sak, sa Vibeke Haug, og innrømmet samtidig at det ikke finnes kun en sannhet i et problemkompleks.

- Vi har tonet vår avslørende ambisjon litt ned, og løfter isteden fram det undersøkende, det drøftende. Med mer sendetid er det mulig å realisere dette. Sannheten står på spill i måten ting blir fortalt på. Vi må ha noen grep på fortellingen, men den må være sann både i faktagrunnlaget og i måten vi klipper dem

på, sa Olav Njaastad. – Dokumentarene gir ofte en klarhet som overrasker intervjuobjektene når de ser seg selv. Men vi forsøker å unngå det vi kaller "skumlifisering" av folk, sa han.

- Har dere eksempler på slik "skumlifisering"? Gerhard Helskog fikk kjørt seg for en tid tilbake på dette og ble nesten en parodi på sin egen sjanger etter hvert, sa Shabana Rehman.

- Vi er veldig bevisst på ting som musikkbruk og "slowing" av bildet som forsterker inntrykket av skurk, sa Vibeke Haug. – Vi tar gjerne debatt om programmene våre i etterkant. Når det gjelder likheter mellom journalistikk og forskning, strekker vi oss mot etterprøvnbarhet, og vi strekker oss mot de åpne kildene for å få folk ut i åpenhet. Når vi jobber med åpne kilder, gir det større troverdighet. Men vår identitet er journalister, vi er ikke etterforskere, sa Olav Njaastad. Vibeke Haug fulgte opp: - Research-desken er vår muskel. Vi har medarbeidere med et stort kildenett og det kommer dessuten mye tips inn. Samtidig setter vi i gang egne grupper som utvikler ideer innenfor spesielle områder.

- Jeg er stolt av at NRK kan ha et slikt tilbud til publikum. Færre og færre ser seg råd til å drive med en slik ressurskrevende form for journalistikk. Derfor er det viktig at vi lykkes. Dette er en vanskelig sjanger, trår man feil kan det være slutten, sa programdirektør Vidar Nordli-Mathisen.

Programdrøfting

Klage på Brennpunkt fra Ullevål sykehus

- Klagen berører flere punkter i presseetikken – blant annet saklighet samt vår evne til å rette feil. Da vi startet dette arbeidet, var ikke Brennpunkt i gang ennå, så vi visste ikke under hvilken vignett programmet skulle sendes. Vi har hele tiden vært veldig tydelig i kommunikasjonen med Ullevål sykehus og prosjektet har vært klarert med direktør Tove Strand. Vi har holdt oss til avtalen mht å anonymisere. At Ullevål valgte å endre holdning i ettertid, må vi leve med. Vi har gått til flere kilder enn Ullevål og har gjort et grundig kildearbeid i samarbeid med de pårørende, forklarte redaktør Vibeke Haug. Se for øvrig svarbrev fra redaksjonen.

- I 2006 ble Vær varsom-plakaten innskjerpet, blant annet mht krav til rettigheter ved tilsvær. Her ligger et spesielt ansvar for at ulike syn kommer til uttrykk. Man skal legge vekt på saklighet, og sterke beskyldningen skal kunne imøtegås samtidig, sa Grethe Fossum i sitt forberedte innlegg. - Innslaget begynner med en grav, det er grått, det er sørgemusikk og en sørgende far. Det skaper en stemning om at her er det noe grovt som har foregått. Man bruker noen kameravinkler i innslaget om etisk komite som ligner den man brukte før på Carl I. Hagen – nemlig nedenfra og opp – og det ga ikke noe godt inntrykk. Klagene fra Ullevål går på ukritisk kildebruk og vansker med å få korrigeret feil. Hvorfor i all verden gjør Ullevål disse forsøkene? Det kommer først i en setning etter 10 minutter ut i dokumentaren. Man skal være veldig varsom med å formidle forskning på forskjellen mellom liv og død. Det er forferdelig vanskelig. Dette programmet har ført til liten respekt for seriøs forskning og for problemet med å finne ut om adrenalin virker eller ikke, sa Grete Fossum. – Man ga surstoff til hjerneslagpasienter i 50 år før man sluttet med det. Kanskje gjelder det samme med adrenalin. Dermed tar Brennpunkt på seg en oppgave som jeg håper dere ikke blir konfrontert med i framtida. Dere sier gjennom programmet at adrenalin virker. Hvis forskning i framtida viser at det er feil, kan dere ha kostet liv. Det føles som om dere lurer makthaverne inn i et spill hvor dere vet svaret på forhånd. Dette programmet rendyrker antydningen. Jeg vil ikke at NRK skal drive med antydningjournalistikk. Overskriften setter settingen – "hjertelotteri". Dette er seriøs forskning, ikke et spill. Dere har her tatt på dere et ansvar som dere ikke burde gjort, sa Grethe Fossum

- Jeg sitter med inntrykk av at Ullevål har trodd at det ble laget et annet program enn det programskaperne har vært åpne på hele veien. Tilsvaret fra redaksjonen er ryddig, sa Finn Egil Holm. – Det er tre punkter i klagen: Faktafeil som redaksjonen her i dag har redegjort for ikke stemmer. Det andre er ukritisk kildebruk: Man har funnet andre kilder enn det sykehuset mener man burde bruke som kilder. Men det er jo hele poenget: Å problematisere problemstillingene. Man viser til et rikt kildegrunnlag på nettsidene. Når det gjelder punktet om dramaturgien kontra respekt for enkeltmennesker, synes jeg brevet fra pårørende taler for seg, sa Holm. - Jeg sitter med et generelt inntrykk av at Ullevål skjønner at det de her har holdt på med, kan være problematisk. Er problemet det de har holdt på med eller at det er blitt offentlig kjent? spurte Holm. - Programmet har ført til at det nå blir gitt informasjon, altså har programmet hatt en positiv virkning. Sykehuset erkjenner også at de ikke har søkt slik de skulle i forkant. Programmet var godt. Resultatene av programmet viser at problemstillingene var relevante. Dette er etiske vanskelige dilemmaer, men det må ikke bli slik at man ikke kan drive dokumentarjournalistikk på etiske vanskelige dilemmaer. Ullevål viser en side av seg som jeg ikke liker, sa han.

- Det er viktig for allmennkringkastingen å sette viktige saker på dagsordenen. Dette er en alvorlig og viktig sak, sa Helge Østbye. – Det er et viktig forskningsprosjekt Ullevål har satt i gang, og det er synd at det er blitt delvis ødelagt. Men det er ikke først og fremst Brennpunkt som har ødelagt, men den interne debatten på sykehuset. Formålet med forskningsprosjektet kommer klart fram helt i begynnelsen av programmet. Det som skaper en skjevhet i programmet, er at det er et stort emosjonelt innhold i de etterlattes beretninger holdt opp mot saklige, greie faktapregede biter fra sykehusets side. Jeg ser ikke hvordan man skulle behandlet det på annen måte. De etterlattes reaksjoner hører hjemme i et slikt program. En av svakhetene i prosjektet, er at man ikke har gitt informasjon til etterlatte og det er en kritikk som nå er fulgt opp. Måten de slapp til direktøren i avslutningen på, ga Ullevål muligheten til å svare på innholdet i programmet, sa Østbye.

- Fossum sår tvil om samtidig imøtegåelse og tilsvarsrett. Vi har redegjort grundig for hvordan dette er ivare tatt. Vi redegjør også grundig i programmet for hva forskningsprosjektet går ut på, sa Vibeke Haug. Programleder Håkon Haugsbø fulgte opp: - Fossum sier at det tar 10 minutter før prosjektet blir forklart. Da må det være noe feil med klokka hennes. Jeg anslår at det tar ca 4:30 før forklaringen kommer. Det filmen viser med all tydelighet er at forskerne er dårlige på å følge reglene for slike forskningsprosjekter. De har ikke søkt på riktig måte og de lar bevisst være å informere pårørende, sa Haugsbø.

- Jeg er glad for at Holm ser at vi har lagt dokumentasjonen på nettet. Jeg ser at programmet kan oppfattes som skjev og det emosjonelle, men det er slik verden er, sa Vibeke Haug.

- Tilsynssaken pågår for fullt og er utvidet til å gjelde ytterligere 15 pasienter i forbindelse med såkalte hendelser som vi ikke visste om, sa Brennpunkts researcher Tarjei Leer-Salvesen. – Det pågår også undersøkelse av sabotasje mot grunnlagsdata. Ullevål kommer med i sin søknad til Legemiddelverket nå 5 år for sent. Jeg vil også påpeke at den regionale medisinsk- etiske komiteen var fornøyd med programmet. For øvrig er det foreløpig ingen signifikant forskjell mellom de to gruppene i forsøket, opplyste han.

- Den antydningjournalistikken jeg snakket om, fortsetter her i dag, Håkon Haugsbø. Det er en dårlig debattform å si at jeg ikke kan klokka, sa Grete Fossum. - Man fortsetter her å si at Ullevål bevisst ikke har opplyst pårørende. Det er nok riktig at brukerne ikke var så langt framme i bevisstheten, men dette var heller ikke vanlig på den tiden undersøkelsen startet. Dette blir utspekulert fra Brennpunkt. Programmet avdekker enkelte feil og de er blitt rettet på. Gjennom hele programmet tenker jeg at vi jo må ha adrenalin ved hjertestans. Og det liker jeg ikke, sa Fossum, og la til: - Det er åpenbart farlig å si fra til journalister når de har gjort noe galt.

- Jeg er enig med Finn Egil men også med Fossum, sa Per Arne Olsen. - Klagen fra Ullevål er lang og svarene fra redaksjonen er gode. I sum kommer jeg til at ikke synes vi skal komme klageren i møte. Det eneste ankepunktet er at dramaturgien er voldsom, spesielt i starten, sa Olsen.

- Man kan bli sittende igjen med et inntrykk av at bruk av adrenalin øker overlevelsen, og det har Brennpunkt ikke noe holdepunkt for å si. Men totalt sett har dere vist at det ikke er grunnlag for klagen, mente Sigbjørn Molvik.

- Ullevål kommer med flere innrømmelser, men det ser ikke pent ut sånn som de takler dette. Det ser ut til at de ønsket å påvirke dere for å komme i et mindre dårlig lys, sa Shabana Rehman. - Da de underveis påpekte faktafeil – la dere ut korrigeringsene på nett etterpå istedenfor å ta det med i programmet? Tenker dere slik at programmet skal være mest mulig spisset, og så legger vi korrigeringsene på nettet etterpå?

- Jeg mener oppsummeringen i svaret fra Brennpunkt forsvaret programmet. Ullevål skulle gjort en del ting annerledes, og programmet har ført til en del endringer. Jeg mener at vi ikke skal ta klagen til følge, sa Steinar Ness, som hadde to kommentarer: - Mitt inntrykk er at dere underveis i opptakene har kommet over ny informasjon som dere syntes var nyttig. Har Ullevål blitt gjort oppmerksomme på dette underveis, eller følte de at avtalen endret seg underveis på grunn av dette? Når det gjelder dramaturgi, blir det ganske sterkt. "Tror folk at vi påfører folk død", tenker Ullevål. Dette temaet må behandles med klokskap, og man må tenke seg nøye om når man doserer virkemidlene, sa Ness.

- Dette er en god debatt på et vanskelig område. Dere har gitt oss tankevekkende innspill til vårt videre arbeid, sa Hans-Tore Bjerkaas.

- Dramaturgi er en løpende diskusjon hos oss og det er alltid en utfordring, sa Vibeke Haug. – Når det gjelder korrigerings av feil, ble det påpekt en liten feil i en internettartikkel, og den endret vi. Vi har

etterlyst de 20 faktafeilene Ullevål påstår vi har gjort, men har ikke hørt noe mer, supplerte Tarjei Leer-Salvesen.

- Det er selvfølgelig sånn at vi retter feil underveis hvis det er nødvendig, sa Vibeke Haug. - Sykehuset ble gjort grundig oppmerksomme på hva vårt fokus var her. Etter det øyeblikket de begynte å forstå dette, møtte vi en helt annen holdning. De burde skjønt at vårt fokus var etikken, men det de ikke forsto var hvordan dette ville bli oppfattet av almuen, sa Håkon Haugsbø.

- Dere skal være utrolig forsiktige med antydningene. Dere har blant annet antydnet at de ansatte har fått munncurv. Slutt med antydningjournalistikken. Det blir bedre programmer hvis dere er redelige i spørsmålene og tar med også de svarene dere ikke liker, sa Grethe Fossum. - Jeg vil våge den påstand at Brennpunkt ikke driver antydningjournalistikk, repliserte Vibeke Haug. Kjellaug Nakkim oppsummerte på følgende måte: - Flertallet i rådet tar ikke klagen til følge. Vi ser at man ved å sette denne viktige saken på dagsorden, har reist en etisk debatt som har ført til at informasjonsvirksomheten på Ullevål har blitt endret, og at man har måttet søke om godkjenning av forskningsprosjektet. Flertallet føler at tilsvarsretten er blitt ivaretatt. Rådet vil henstille til Brennpunkt at man ser nærmere på dramaturgien. Flertallet i rådet synes dramaturgien var litt for voldsom.

Kringkastingssjefen informerer

- 4. mars ble det analoge nettet sløkket i Rogaland. Vi var spent på om vi har gjort det som skulle til for at det skulle gå mest mulig smertefritt. Og det har vi. Vi har til og med hatt færre henvendelser til callsenteret enn vi regnet med. Østfold kommer i april og Oslo/Akershus i mai. Vi håper det vil fortsette like greit.

- Når vi ser på hvilke utfordringer vi har framover – vi skal være den ledende produsenten av kvalitetsinnhold i Norge – så ser vi at infrastruktur og måten vi skal møt publikum på med programinnhold på alle plattformer krever et bedre samarbeid internt i NRK. Vi må bli mer ett NRK enn vi har vært før. Det kan bety at vi skal arbeide på andre måter framover – eller bare gjøre noen justeringer. Denne prosessen får sitt endepunkt i styremøtet i mai.

- Hva ligger bak nedleggelsen av Frokost-TV og Norsktoppen? spurte Kristin Jensen.

- Norsktopp-lista er lett manipulerbar, og vi msitenker omfattende manipulering fra plateselskapene. Hovedargumentet er at den har tjent sin tid, og at vi må komme opp med nye musikkprogrammer. Frokost-TV legges ikke ned fordi vi ikke ville ha programmet, men fordi vi er nødt til å bruke pengene annerledes. Om morgenen vil vi fortsatt ha et robust radiotilbud, et barnetilbud på NRK Super og nyhetstilbudet felles på NRK1 og NRK2. I mediemeldinga i fjor høst ble debatten om digitalisering av fjernsynsarkivet avsluttet. Departementet sa at NRK må gjøre dette innenfor sitt eget budsjett. Vi er dermed nødt til å bruke mer penger enn tidligere på digitalisering av arkivet. I tillegg skal vi lage mer norsk drama. I fjor høst så vi at helgetilbudet ikke var sterkt nok og vi trenger å dreie ressurser dit folk tradisjonelt mener at NRK skal ha et godt og konkurransedyktig tilbud. Frokost-TV falt dessverre under streken.

- Det har slått meg at det virker som om det er litt av og på i NRK for tida – det skjer plutselige omkalfatringer. Først fornyet man Frokost-TV, så legger man det ned. Fredagsprogrammene kjører man sesong etter sesong inntil folk blir luta lei, sa Helge Østbye, og viste til BBC. – De tenker mer langsiktig – for eksempel ved å sende programmer hver høstsesong og ikke i vårsesongen. I NRK er for eksempel "gullrekka" blitt tviholdt på. Ting blir tynet ut lengst mulig. Og så får man et inntrykk av at plutselige slutter ofte skyldes pengeproblemer.

- Kunsten ved å være redaktør er å ta ut programmer før de blir slitt. Fredagene skifter vi ut enkeltelementer, Nytt på nytt er det eneste programmet ved siden av Norge rundt som har vært gjennomgående. Det vil sikkert bli et skifte der over litt tid. Foreløpig har det vært en sterk oppskrift. Ambisjonen med Frokost-TV da programmet ble flyttet til Youngstorget var uten tvil langsiktig. Så dukker det opp elementer som gjør at vi blir nødt til å ta ned større prosjekter. Å gjøre tydeligere valg vil i framtida bli stadig mer nødvendig. Vi har lenge sagt at vi skal klare alt. I enkelte deler av organisasjonen har dette blitt for sterkt.

- Har NRK2 en for vag profil, i og med den lave oppslutningen? spurte Sara Marja Magga. - SVT har klarere profiler på sine kanaler. Super er en tydelig barnekanal, men NRK2, hva er det?

- NRK2 har utvilsomt hatt en utydelig profil lenge. I fjor høst prøvde vi å tydeliggjøre det med dokumentar, fakta og nyheter. Om den ikke når et stort publikumsgrunnlag, vil kanalen levere fordypning, som er viktig for allmennkringkastingen. Neste år vil NRK2 dekke absolutt hele landet. Da kan vi programsette mer i tråd med profilen. NRK hatt annen policy enn SVT. SVT har tenkt to likeverdige kanaler. Hos oss har NRK1 vært hovedkanalen, bl.a. pga distribusjonen. Nå defineres SVT1 mer som en folkelig kanal, og SVT2 profileres mer som vår NRK2. For en gangs skyld følger de etter oss, sa Hans-Tore Bjerkaas..

- Dagsnytt 18 er kult. Mer av det, kommenterte Shabana Rehman, mens Kjellaug Nakkim hadde sett på CNN og roste kanalens politiske debatter, hvor politikerne får lengre tid til å snakke. – Nytt på NRK i den sjangeren er vårt daglige debattprogram "I kveld" med Christian Strand, avsluttet Hans-Tore Bjerkaas.

31.03.08

Vetle Daler